Eduskunnan hallinto- ja turvallisuusjaosto, VNS 6/2025 vp Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta

Arvionne lisämäärärahatarpeesta vuosina 2026, 2027, 2028 ja 2029, jos Poliisin ja Rajavartiolaitoksen toimintamenoihin sekä Rajavartiolaitoksen investointeihin otetaan käyttöön vuosittainen indeksitarkastus, joka korjattaisiin jälkikäteen vastaamaan todellista kustannustason nousua. Kustannustason nousun voitte arvioida esim. yhdellä ja viidellä prosentilla sekä viime vuoden keskimääräisellä kustannusten nousulla. Lisäksi jaosto toivoo erittelyä kustannusvaikutuksesta kuhunkin edellä mainittuun toimintoon.

Yleinen kustannustason nousu vaikuttaa merkittävästi käytössä olevaan rahoitukseen. Ilman nousua vastaavia lisäyksiä samat velvoitteet on hoidettava ostovoimaltaan heikommalla määrärahalla. Kustannustason nousun vaikutus korostuu erityisesti toimintamenoissa, joissa tehtävät hoidetaan pitkälti kehyksessä pohjilla olevista määrärahoista eikä erillisrahoituksella, jonka taustalla on aina tuoreempi arvio kustannuksista. Erityisenä haasteena on hintojen nousun kumuloituva vaikutus useamman vuoden ajanjaksolla. Sisäministeriön hallinnonala kustannustason nousu vaikuttaa erityisen voimakkaasti Poliisilla ja Rajavartiolaitoksella. Jotta Poliisin ja Rajavartiolaitoksen ei tarvitse kustannustason noustessa rajoittaa tehtäviensä hoitoa, tulisi muiden toimintamenojen taso pitää yleisen kustannustason kehittymisen mukaisesti samalla tasolla. Menettely vastaisi puolustusministeriön hallinnonalalla käytettyä ennakollista tarkistusta.

Poliisin toimintamenojen talousarviorahoituksesta käytetään noin 68 % henkilöstömenoihin, 11 % toimitilamenoihin, 10 % ICT-menoihin ja 11 % muihin menoihin. Euromääräisesti muut kuin henkilöstömenot vastaavat vuoden 2026 tasossa 347 milj. euroa.

Rajavartiolaitoksen toimintamenojen talousarviorahoituksesta käytetään vuosittain noin 60 % palkkoihin ja noin 40 % muihin toimintamenoihin. Muiden toimintamenojen käyttö jakautuu seuraavasti: toimitilat 25 %, tieto- ja valvontajärjestelmät 25 %, alus-, ilma-alus- ja ajoneuvot 25 % ja muut menot 25 %. Euromääräisesti muut kuin henkilöstömenot vastaavat vuoden 2026 tasossa 132 milj. euroa.

Rajavartiolaitoksen investoinnit momentilta rahoitetaan Eduskunnan talousarvioissa erikseen hyväksymät isot investointiluonteiset hankinnat ja hankkeet. Momentin peruskehyksellä (9,25 milj. euroa) rahoitetaan pienemmät vastaavat hankinnat ja hankkeet sekä ilma- ja vartioalusten ja öljy- ja kemikaalivahinkojen torjuntakaluston kertaluonteiset peruskorjaukset ja huollot. Vuonna 2026 momentin määrärahataso on 34,3 milj. euroa, pitäen sisällään ulkovartiolaivojen hankintaan (15 milj. euroa) ja raskaiden ilmatyynyalusten hankintaan (10 milj. euroa) osoitetut määrärahat. Vuosittainen indeksitarkistus koskisi pelkästään investoinnit momentin peruskehystä.

Arviota momentin kustannustason ennakollisen tarkistuksen laskennalliselle kustannusvaikutukselle voidaan laskea kertomalla toimintamenot (pl. palkkausmenot) arvioidulla kustannustason nousulla. Alla olevassa taulukossa on kolme eri vaihtoehtoa kustannustason nousulle momenteilla 26.10.01 Poliisitoimen toimintamenot, 26.20.01 Rajavartiolaitoksen toimintamenot sekä 26.20.70 Rajavartiolaitoksen investoinnit. Pyydetyn 1 % ja 5 %:n arvioiden

lisäksi on 2 %:n arvio, joka vastaa valtiovarainministeriön 3.9.2025 arviota kuluttajahintaindeksin noususta kehysvuosina 2027–2029.

Indeksitason tarkistuksen kustannus (tuhatta euroa)	2026	2027	2028	2029
Ennakollinen 1 % tarkistus yhteensä	4 675	4 776	4 800	4 803
26.10.01 Poliisitoimen toimintamenot	3 263	3 337	3 358	3 360
26.20.01 Rajavartiolaitoksen toimintamenot	1 319	1 346	1 350	1 351
26.20.70 Rajavartiolaitoksen investoinnit	93	93	93	93
Ennakollinen 2 % tarkistus yhteensä	9 350	9 551	9 601	9 606
26.10.01 Poliisitoimen toimintamenot	6 527	6 673	6 716	6 720
26.20.01 Rajavartiolaitoksen toimintamenot	2 638	2 693	2 700	2 701
26.20.70 Rajavartiolaitoksen investoinnit	185	185	185	185
Ennakollinen 5 % tarkistus yhteensä	23 374	23 878	24 002	24 015
26.10.01 Poliisitoimen toimintamenot	16 317	16 684	16 791	16 799
26.20.01 Rajavartiolaitoksen toimintamenot	6 595	6 731	6 749	6 753
26.20.70 Rajavartiolaitoksen investoinnit	463	463	463	463

Vuosittaisen kustannustason tarkistuksen avulla pystyttäisiin paremmin toteuttamaan esimerkiksi kaluston elinkaaren hallinnan vaatimat huollot, korjaukset ja investoinnit. Tämän mekanismin myötä momenttien taso noudattaisi paremmin myös välttämättömien momentilta rahoitettavien ostopalveluiden hinnan kehitystä. Vuosittainen kustannustason tarkistus vähentäisi erillisten lisätarve-esitysten käsittelyn tarvetta tulevissa talousarviomenettelyissä. Kustannustason tarkistus tarkistettaisiin jälkikäteen lisätalousarviomenettelyssä vastaamaan aitoa hintatason nostoa.